

Kwalificatiedossier Specialist brandveiligheid

Versie: 1.0, 10 oktober 2022

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.nipv.nl
info@nipv.nl
026 355 24 00

Colofon

Opdrachtgever: Werkveldadviescommissie
Contactpersoon: Marieke Geelen
Titel: Kwalificatiedossier Specialist brandveiligheid
Datum: 10 oktober 2022
Status: Vastgesteld
Versie: 1.0
Auteurs: Clusterwerkgroep Risicobeheersing
Projectleider: Hans Foekens
Eindverantwoordelijk: Veiligheidsberaad

Inhoud

Inleiding	4
Deel A Algemene informatie	5
Deel B Overzicht kerntaken	6
Deel C Competenties	7
Deel D Uitwerking kerntaken	9
Deel E Specificaties vakbekwaamheid	12
Deel F Verantwoording	13
Bijlage 1 Namenlijst	15
Bijlage 2 Begrippen en afkortingen	16

Inleiding

Opbouw dossier

Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor een beginnend beroepsbeoefenaar binnen de veiligheidsregio. De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

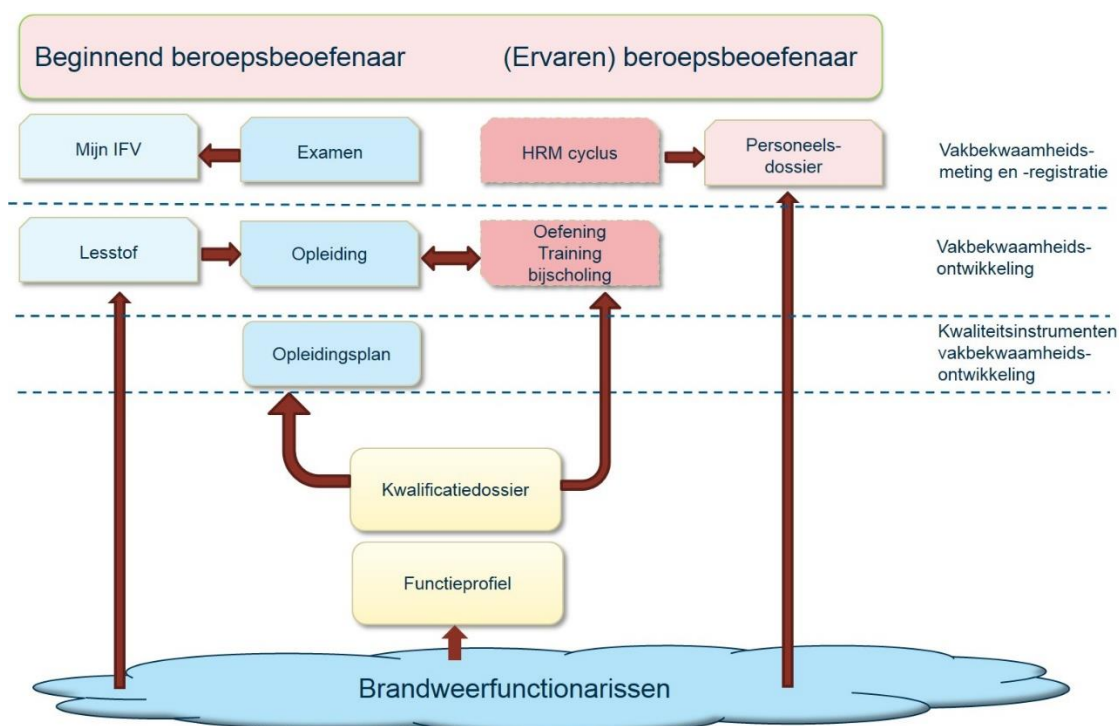
- Deel A Algemene informatie over wat de functie typeert.
- Deel B Beschrijving van kerntaken.
- Deel C Beschrijving van competenties.
- Deel D Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie.
- Deel E Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het (instroom)niveau.
- Deel F Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier alsmede het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier.

Omwille van de leesbaarheid is in dit dossier de mannelijke aanspreekvorm gekozen.

Samenhang kwaliteitsinstrumenten

Het kwalificatiedossier vormt de basis voor het onderwijs en de examinering. Een overzicht van kennis en vaardigheden is opgenomen in het opleidingsplan. Beoordelingscriteria zijn opgenomen in het examenplan.

Onderstaand schema geeft de samenhang weer. Waar 'brandweerfunctionarissen' staat kan ook gelezen worden 'functionarissen van de veiligheidsregio'.

Deel A Algemene informatie

A.1 Plaatsing van de functie binnen de brandweercontext

De Specialist brandveiligheid (SB) werkt op beleidsmatig en uitvoerend niveau. De werkzaamheden worden procesmatig uitgevoerd, waarbij de focus ligt op complexe vraagstukken. Hij heeft overzicht over het vakgebied brandveiligheid. Hij legt de verbinding met andere vakgebieden. In zijn functie kan het zwaartepunt liggen op één of enkele taken zoals het (proactief) adviseren, participeren in de totstandkoming van de planfiguren van de omgevingswet, toezicht houden, stimuleren van brandveilig leven en het opstellen van beleidsvoorstellen.

Een SB werkt in een veiligheidsregio binnen een team dat zich bezighoudt met het analyseren en beoordelen van brandveiligheidsrisico's en het adviseren ten aanzien van maatregelen om deze risico's te beperken. Hij acteert samen met externe partijen op diverse plekken binnen de brandweerorganisatie en in de breedte van het publieke en het private domein.

A.2 Positie van de functie

De SB adviseert en coördineert zelfstandig werkzaamheden voor of in samenwerking met een of meer actoren binnen het domein van brandveiligheid:

- > Externe partijen en andere disciplines die actief zijn in de publieke en private sector met betrekking tot brandveiligheid.
De SB adviseert voor het vakgebied brandveiligheid aan partners van de veiligheidsregio. Hij zorgt voor een goede aansluiting van brandveiligheidsadviezen op de doelen van de externe partijen.
- > Afdelingen binnen de veiligheidsregio
Met de verschillende afdelingen binnen de brandweer, zoals operationele voorbereiding en incidentbestrijding, werkt de SB nauw samen, stemt af, wisselt informatie uit, geeft advies en begeleiding.
- > Bestuur en management veiligheidsregio
De SB is de adviseur voor het vakgebied brandveiligheid voor het eigen management en het bestuur. Hij kan afwegen wanneer het nodig is om op te schalen. Hij kent bestuurlijke belangen en weet commitment voor zijn adviezen te verkrijgen.

A.3 Complexiteit van de functie

De SB doorziet de diverse belangen van betrokken partijen en houdt daar rekening mee. Hij is in staat om te denken vanuit de omgeving, de verantwoordelijkheden en de belangen van burgers, bedrijven en instellingen. De aanpak en wijze van uitvoering van het werk wordt voor een groot deel aan de SB zelf overgelaten. Hij krijgt voornamelijk te maken met de complexe vraagstukken op het gebied van brandveiligheid.

Deel B Overzicht kerntaken

De werkzaamheden van de SB kunnen geclusterd worden in een aantal kerntaken. Daarbij zal de organisatie en/of afdeling waar hij werkzaam is, bepalen op welke van deze kerntaken het accent komt te liggen.

Kerntaak 1 Ontwikkelt beleid op gebied van brandveiligheid

De SB vertaalt bevindingen op basis van praktijkervaringen en onderzoeksresultaten naar beleidsvoorstellen op het gebied van brandveiligheid. Daarnaast levert hij input voor de totstandkoming van landelijk, regionaal en/of gemeentelijk integraal veiligheidsbeleid. Hierbij is hij proactief ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen. Hij is 'aanjager' en neemt zelfstandig het initiatief om te komen tot beleidsvoorstellen. Daarnaast heeft de SB een rol bij de implementatie en de uitvoering van dit beleid.

Kerntaak 2 Initieert en onderhoudt netwerken, stemt af met relevante partijen

De SB stimuleert het brandveiligheidsbewustzijn door actief aandacht te vragen voor brandveiligheid, zowel binnen als buiten de eigen organisatie. Ook stemt hij zaken op het gebied van brandveiligheid af met interne en externe partijen en wisselt deze uit. Daarnaast behoort het organiseren van voorlichting over brandveiligheid, buiten en binnen de organisatie, tot zijn taken. Ook levert hij in sommige gevallen zelf een bijdrage aan voorlichting over brandveiligheid, binnen en buiten de organisatie.

Kerntaak 3 Inventariseert, analyseert en beoordeelt complexe omgevingsveiligheidsrisico's en -maatregelen

De SB genereert risico-informatie over de brandveiligheid aan de hand van scenario's, mate van waarschijnlijkheid en impact en maatschappelijke ontwikkelingen, om uiteindelijk advies uit te kunnen brengen over beheersmaatregelen ten aanzien van deze risico's (kerntaak 4).

Kerntaak 4 Adviseert over complexe brandveiligheidsrisico's en -maatregelen

De SB brengt onderbouwd advies uit over complexe brandveiligheidsrisico's en maatregelen in de planfase, houdt toezicht op de naleving van brandveiligheid en adviseert over handhaving in de uitvoerings- en gebruiksfase. Het advies is bestemd voor:

- > het bevoegd gezag
- > de interne organisatie
- > externe partijen

Deel C Competenties

Competentie: Zelfstandigheid (dimensie persoonlijk)

Niveau A (eigen koers varen)

- ⌋ Neemt, indien nodig, impopulaire maatregelen.
- ⌋ Gaat conflicten niet uit de weg.
- ⌋ Neemt informatie in zich op en past deze effectief toe.
- ⌋ Neemt een duidelijke positie in binnen de organisatie.
- ⌋ Gaat wel eens tegen tradities en regels in om het gestelde doel te bereiken.

Competentie: Analytisch vermogen (dimensie conceptueel)

Niveau A (achterhalen)

- ⌋ Identificeert de achterliggende oorzaken van complexe problemen.
- ⌋ Schat de afbreukrisico's in ten aanzien van de verschillende oplossingsrichtingen.
- ⌋ Houdt rekening met diverse belangentegenstellingen zowel binnen als buiten de organisatie.
- ⌋ Weet draagvlak te krijgen voor een oplossingsrichting.
- ⌋ Bekijkt ingewikkelde vraagstukken vanuit diverse invalshoeken.

Competentie: Mondelinge communicatie (dimensie relationeel)

Niveau A (inschatten, non-verbaal)

- ⌋ Past het niveau en de inhoud van communiceren aan de gesprekspartner(s) aan.
- ⌋ Maakt gebruik van non-verbaal gedrag dat het verbale gedrag ondersteunt.
- ⌋ Spreekt boeiend en aansprekend, is welsprekend.
- ⌋ Stuurt op eenduidig communiceren van informatie.
- ⌋ Past gesprekstechnieken toe om een gesprek optimaal te laten verlopen.

Competentie: Schriftelijk communiceren (dimensie relationeel)

Niveau A (beschikt over verschillende schrijfstijlen)

- ⌋ Past de schrijfstijl aan aan het niveau van communiceren van de lezer(s).
- ⌋ Beschikt over een grote woordenschat.
- ⌋ Heeft een boeiende manier van schrijven.
- ⌋ Verwoordt in een tekst argumenten, afwegingen en belangen tot een helder geheel.

Competentie: Nauwkeurigheid (dimensie operationeel)

Niveau A (overzicht houden)

- ⌋ Behoudt het overzicht over de veelvoud van details (ziet door de bomen het bos).
- ⌋ Blijft zorgvuldig, ook onder druk van belangen, tijd of de ernst van de gevolgen van mogelijke fouten.
- ⌋ Maakt een gedegen afweging tussen strikt nakomen van regels, richtlijnen of procedures en pragmatisme.
- ⌋ Beslist over het al dan niet afwijken van richtlijnen.

Deel D Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1 Ontwikkelt beleid op gebied van brandveiligheid	
1.1	Werkzaamheden
1.1.1	Lever input (onder meer gebaseerd op risicoanalyses) bij de totstandkoming van lokaal en regionaal brandveiligheids-/handhavingsbeleid.
1.1.2	Signaleert en evalueert relevante ontwikkelingen voor het eigen vakgebied (landelijk/regionaal), op basis van praktijkervaring, dilemma's en tekortkomingen in het huidige brandveiligheidsbeleid.
1.1.3	Vertaalt deze bevindingen en belangen naar beleidsvoorstellen op het gebied van brandveiligheid en voorstellen voor implementatie.
1.2	Keuzes en dilemma's
1.2.1	Regelgericht versus risicogericht.
1.2.2	Breedte versus diepgang (generalist versus specialist).
1.2.3	Omgaan met weerstand in eigen organisatie.
1.2.4	Omgaan met onzekerheid door het ontbreken van duidelijke richtlijnen.
1.2.5	Inschatten van (bestuurlijk en maatschappelijk) draagvlak.
1.2.6	Afwegen van verschillende beleidsterreinen.
Kerntaak 2 Initieert en onderhoudt netwerken, stemt af met relevante partijen	
2.1	Werkzaamheden
2.1.1	Maakt een actorenanalyse.
2.1.2	Benadert en werkt actief samen met relevante partners. Hij gaat hierbij het gesprek aan over de noodzaak van aandacht voor brandveiligheid in de besluitvorming.
2.1.3	Maakt een plan van aanpak voor projecten of activiteiten.
2.1.4	Stemt af en wisselt uit met specialisten uit het vakgebied, zowel lokaal, regionaal als landelijk.
2.1.5	Borgt de risico-informatiecyclus in de veiligheidsketen, onder meer door het uitwisselen van informatie met de operationele voorbereiding (planvorming, vakbekwaamheid) en incidentbestrijding.
2.2	Keuzes en dilemma's
2.2.1	Balans vinden tussen 'brengen en halen'.
2.2.2	Balans vinden tussen je rol als vertegenwoordiger van een organisatie en de vertaling hiervan in de politiek-bestuurlijke context.
2.2.3	De inhoudelijke verdieping zoeken in het vakgebied brandveiligheid en de verbinding tussen brandveiligheid en de ontwikkelingen in mono-en multidisciplinaire incidentbestrijding.

Kerntaak 3 Inventariseert, analyseert en beoordeelt brandveiligheidsrisico's en -maatregelen

3.1 Werkzaamheden

- 3.1.1 Genereert risico-informatie over de brandveiligheid.
- 3.1.2 Brengt relevante risico's op hoofdlijnen in kaart.
- 3.1.3 Stelt (indien er onvoldoende informatie beschikbaar is) een risicoanalyse op.
- 3.1.4 Prioriteert risico's.
- 3.1.5 Stelt systematisch relevante scenario's op en levert gegevens aan ten behoeve van beheersmaatregelen volgens het kenmerkenschema (gebouw, installatie, mens, brand, omgeving, interventie).
- 3.1.6 Beoordeelt of specialistisch onderzoek noodzakelijk is.
- 3.1.7 Beoordeelt of de maatregelen voldoende effectief zijn.

3.2 Keuzes en dilemma's

- 3.2.1 Bepalen wanneer de SB zelf beoordeelt en wanneer hij anderen inschakelt.
- 3.2.2 Blijven doorgaan met inventariseren en analyseren en niet komen tot een oordeel, vanwege de vele onzekerheden.
- 3.2.3 Omgaan met onduidelijkheid van aard en ernst van de brandrisico's.
- 3.2.4 Afwegen van belang van brandveiligheid versus privacy van personen of bedrijven.
- 3.2.5 Kiezen voor geschikte onderzoeksinstrumenten en methodieken.
- 3.2.6 Afwegen van de noodzaak van de voorgestelde maatregelen versus de impact ervan (bijvoorbeeld financiële en maatschappelijke haalbaarheid).

Kerntaak 4 Adviseert over complexe brandveiligheidsrisico's en -maatregelen

4.1 Werkzaamheden

- 4.1.1 Adviseert het bevoegd gezag over bouwen, milieu, gebruik en evenementen.
- 4.1.2 Adviseert interne en externe partijen.
- 4.1.3 Adviseert in het kader van brandveiligheidsbewustzijn (bijvoorbeeld in het kader van brandveilig leven).
- 4.1.4 Voert toezicht uit in complexe situaties en participeert in integrale programma's voor toezicht.
- 4.1.5 Adviseert over het toezicht, de handhaving en de uitvoering hiervan.
- 4.1.6 Beoordeelt de maatregelen die door bedrijven of andere organisaties worden genomen.
- 4.1.7 Neemt deel aan overleggen met internen en externen.
- 4.1.8 Adviseert over verantwoordelijkheden, mogelijkheden en onmogelijkheden van repressieve inzet door de brandweer.
- 4.1.9 Beoordeelt vergunningsaanvragen en meldingen zo nodig op gelijkwaardigheid in de planfase, de uitvoeringsfase en/of de gebruiksfase.
- 4.1.10 Neemt de rol van projectleider op zich in voorkomende gevallen.

4.2 Keuzes en dilemma's

- 4.2.1 Omgaan met de verwachting van de betrokkenen dat de SB zich flexibel opstelt versus de verantwoordelijkheid van de SB voor de brandveiligheid.
- 4.2.2 Bepalen wanneer de SB zelf beoordeelt en wanneer hij anderen inschakelt.
- 4.2.3 Afwegen van belang van vroegtijdigheid versus concreetheid.
- 4.2.4 Voldoen aan de regels versus beheersen van risico's.
- 4.2.5 Afwegen van de noodzaak en proportionaliteit van de voorgestelde maatregelen versus de impact ervan (bijvoorbeeld financiële en maatschappelijke haalbaarheid).
- 4.2.6 Ontbreken van wettelijke verankering van de mogelijke maatregelen (niet alles is af te dwingen).

Deel E Specificaties vakbekwaamheid

E.1 Instroomeisen functie

De uitoefening van de functie SB bevindt zich op hbo-niveau.

Om het diploma SB te verkrijgen moet de SB:

- minimaal beschikken over een hbo-diploma
- de proeve van bekwaamheid afgesloten hebben met een voldoende eindresultaat

E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. In het kader van 'vakbekwaam worden' en 'vakbekwaam blijven' kan die vakbekwaamheid worden opgedaan dan wel onderhouden.

De invulling van het vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De SB ontwikkelt inzicht in zijn vakbekwaamheid door zelfreflectie en zelfbeoordeling van eigen (leer)resultaten. De SB krijgt ook ongevraagd positieve en negatieve feedback en schat deze zelf op waarde. De SB verdiept zich zelfstandig in nieuwe (wetenschappelijke) kennis en inzichten.

Hij neemt zelf het initiatief om zijn leer- en oefenbehoeften met zijn leidinggevende te bespreken. Hij maakt zelf een plan om zijn competenties gericht op peil te houden en op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en vakkennis.

Deel F Verantwoording

F.1 Totstandkoming

De clusterwerkgroep Risicobeheersing heeft, gevoed door input van experts uit de organisatie, een gezamenlijk beeld van de taken en werkzaamheden van de SB gevormd. Op basis van de gevoerde discussies binnen de clusterwerkgroep en met relevante netwerkpartners daarbuiten is een eerste conceptversie van het kwalificatiedossier SB geformuleerd door het NIPV. Deze conceptversie is vervolgens opnieuw voorgelegd aan de leden van de clusterwerkgroep. NIPV heeft alle verkregen feedback verwerkt en opnieuw digitaal voorgelegd aan de leden van de clusterwerkgroep Risicobeheersing. Na afsluitend overleg heeft het NIPV een tweede conceptversie van het kwalificatiedossier geschreven, geaccordeerd door de clusterwerkgroep. Het resultaat hiervan is hetgeen nu voor u ligt en is aangeboden aan de opdrachtgever.

F.2 Procesinformatie

Procesinformatie	
Herzien door:	Clusterwerkgroep Risicobeheersing
Onder regie van:	Werkveldadviescommissie
Vastgesteld door:	Het kwalificatiedossier Specialist Brandveiligheid <i>in concept</i> uit 2017: 3 april 2017 Werkveldadviescommissie 16 juni 2017 Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio 15 december 2017 Veiligheidsberaad <i>Deze versie (2021) is het KD uit 2017 <u>zonder</u> vakinhoudelijke wijzigingen in dit nieuwe format geplaatst. Vastgesteld op 10 oktober 2022 door het Veiligheidsberaad.</i>
Versie:	1.0, 10 oktober 2022 Dit kwalificatiedossier vervangt het in 2009 vastgestelde kwalificatiedossier Specialist brandpreventie én het kwalificatiedossier Specialist Brandveiligheid <i>in concept</i> uit 2017.
Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier	Het werkveld is de afgelopen jaren sterk in verandering, onder meer omdat de focus is vershoven van regelgericht naar risicogericht denken ten aanzien van brandveiligheid. Dat

	heeft consequenties voor de invulling van de functies op het gebied van brandveiligheid.
Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud	De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van de kwalificatiedossiers voor functionarissen werkzaam binnen de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing is belegd bij het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid.

F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:

- > <https://www.mboraad.nl/begrippenlijst>
- > Compententiewoordenboek, BuitenhekPlus en Leeuwendaal (2012)
- > Brandweer over morgen, Brandweer Nederland, 2010
- > Visie Risicogerichtheid, Brandweer Nederland, 2015
- > RemBrand; brandveiligheid is een co-productie, Brandweer Nederland, 2015
- > Uitwerking speerpunten Brandveilig leven 2016-2020, Brandweer Nederland, 2016
- > Risicogericht werken in de praktijk, Van Staveren, 2015
- > Kwalificatiedossier Specialist Brandpreventie, 2009.
- > Kwalificatiedossier Specialist Brandveiligheid *in concept*, 2017

Bijlage 1 Namenlijst

Leden Clusterwerkgroep	Organisatie
Hans Foekens	Voorzitter clusterwerkgroep
Laurens Welberg	Adviseur-vakspecialist brandveiligheid, VR Twente
Pieter Kruithof	Senior medewerker brandpreventie, VR Haaglanden
Henk van Wetten	BRZO coördinator, VR Rotterdam-Rijnmond
Joram Gielbert	Specialist industriële veiligheid, VR Gelderland-Zuid
Lieuwe de Witte	Senior onderzoeker, NIPV
Leo de Niet	Decaan Risicobeheersing, NIPV
Linda van de Ven	Trainer-adviseur Risicobeheersing, NIPV
Marieke Geelen	Onderwijskundige, NIPV

Bijlage 2 Begrippen en afkortingen

Onderwijskundige begrippen

Begrip	Omschrijving
Kwalificatiedossier	Set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen een opleiding vormgeven en waar een diploma aan vast hangt.
Kerntaak	Een kerntaak is een substantieel deel van de beroepsuitoefening naar belang, omvang (tijdsbeslag of frequentie) of beide. Een kerntaak bestaat uit een geheel van inhoudelijk met elkaar samenhangende werkprocessen, kenmerkend voor de beroepsuitoefening. Een kwalificatiedossier heeft een beperkt aantal kerntaken. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de beroepsuitoefening van de betreffende beroepsgroep.
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en attituden om in een bepaalde beroepssituatie adequaat te functioneren.